Baş muharriri: Esat Adil Müstecabı
Yıl : 1 10 Sayı : 15
KURUŞ
Mektup ve telg adresi: Posta kutusu 519 İstanbul
İdare: Çağaloğlu Çukur Han No: 4

21 Temmuz PAZAR 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)
HALK DAVASI G ÜDER, SİYASİ SA BAH GAZETESİ

Özür dileriz

Vukua gelen anî bir arıza sebebile bugün ancak, büyük zorluklarla iki sayfa olarak çıkıyoruz.
Okuyucularımızdan özür dileriz.

Seçime giren partiler C. H. P. hükûmetinin maksatlı arzusuna bile bile uyarak Türk demokrasisinin gelişmesine engel oluyorlar.

Bugünkü seçimlere niçin girmiyoruz?

Seçim serbestliği maddî ve manevi sebeplerle ihlâl edilmiştir. Sıkı yönetim bulunan vilâyetlerdeki dört milyon vatandaşın hürriyeti tahdit edilmiştir. Nisbi temsile dayanmıyan bir seçimden demokratça netice beklenemez. Müstemleke kanunu hüküm süren yerlerde vatandaş hür değildir. Keyfi hükümler ve antidemokratik kanunlar hâlâ yürürlüktedir. Seçim kanunu 18-20 yaş arasındaki yarım milyon vatandaşın siyasi hakkını tanımıyor. Sivasi mahkumlar ve sürgünler affedilmemiştir.

Demokraside mabutlara yer yoktur

Mehmet — Ali AYBAR

Hürriyet ve Demokrasi uğrunda mücadele devam eder dur-ken, iktidar partisinin kozunu kozun beyi ile kırmak için, kısa görüşlü oldukları anlaşılan bir takım siyasetçiler, seçim piyasasına yeni Mabut namzetleri sürdüler. Ve bu Mabut namzetleri de daha şimdiden Mabut edasiyle konuşmıya başladılar. Halbuki hürriyet ve demokrasi dâvasının can noktalarından biri de, Mabutsuz hükûmetler kurmaktır. Hele bizim gibi asırlardır tapmıya ve tapınmıya alışmış milletlerde bu bilhâssa zaruridir.

Hiç kimse için bir sır değildir ki, Osmanlı İmparatorluğu bir Mabutlar hükûmeti idi. Bu zamdaki Padişah peygamberin vekili sıfatiyle buyuruz ve biz kulları da, onun başka yaratılışta olduğunu kabul ederek, buyruklarına kayıtsız şartsız itaat ederdik. Ve Padişahın devlet işlerini döndürmek için yardımcı olan yardımcıları, Bunların başında Sadrazam bulunurdu ki, Mührü Hümayunu tutardı. Lâkin Mührü Hümayunu Sadrazam bastığı halde, buyuran tek baş yine Padişah efendimiz hazretleri idi.

Gel zaman git zaman Mutlakiyetin yerini Meşrutiyet, Meşrutiyetin yerini de cumhuriyet aldı. Ve cumhuriyet kurulunca hannedildi ki, eski gidiş değişecektir. Heyhat! Kurulan cumhuriyet kâğıt üstünde bir cumhuriyetti. Osmanlı İmparatorluğunun yerine kalın olan Türkiye Cumhuriyeti bir Mabutlar hükûmeti olarak doğdu, öylece yaşadı ve hâlâ da öyle yaşıyor, Bütün değişiklik Hanedanı Âli Osman yerine başka Mabutların geçmesine inhisar etmiştir.

Gerçi, Cumhuriyet, yeni bir teşkilâtı esasiye kanunu getirdi. Ve bu kanunlar kanunu da Cumhur Başkanının gayri mes'uliyetini sahsı olacağı ve gayri mes'uliyetinden ötü de devlet işlerine karışmıyacağı yazılı idi. Fakat, yeni hükümler kara kaplı kitapta kaldı. Ve tatbikatta bu hükümlerin yalnız mes'uliyetsizlik cihetini benimsiyen Cumhur Başkanları, tıpkı Mutlakiyette olduğu gibi, kayıtsız şartsız buyurdular ve Başbakan ismini alan Sadrazamlar, tıpkı Mutlakiyette olduğu gibi, bu buyrukların altına Mülkî Cumhuriyeti bastırdılar. Ve biz, biz zavallı biçare halk ta bu buyruklara kayıtsız şartsız itaat ederken, Cumhurbaşkanına ve bütün hükümet erkânına bizden ayrı ve üstün yaratılışta kimseler nazarile bakılır. Tıpkı Mutlakiyet devrinde olduğu gibi.

Hattâ bu devri dilâraya Cumhuriyede, halkın körü körüne itaat riyadı kaybolmanın diye, cumhur başkanları Mabutlaştırıldı, tıpkı Padişahlar gibi. Ve onlara bir takım yeni unvanlar verildi: tıpkı Padişahlara verildiği gibi... Cumhur başkanlarına Mündi dedik. Gazi dedik, Ebedî Şef dedik. Lozan Fatihi, İnönü kahramanı ve Millî Şef dedik. Ve hâlâ diyoruz. Ve tam hürriyet ve demokrasi uğrundaki son mücadelelerin bizi bu kötü itiyadından kurtaracağını ümit ederken, çıkıverdi karşımıza yeni Mabut namzetleri...

Halbuki, demokrasi denilen hükûmet ve idare şeklinde, vatana ettiği hizmet ne olursa olsun, kimsenin Mabutlaşmasına ve hesapsız buyruma hakkı kazanmasına cevap verilemez. Çünkü demokrasi, insan ferdinin gayesini nefsinde taşıyan mutlak bir kıymet olduğuna inanır. Ve bu inanıştan hürriyet ve müsavat fikirlerine geçilir ki, ne hürriyetin ne de müsavatın fânî bir insana Mabut muamelesi yapılmasına tahammülleri yoktur. Hele bu Mabudun kimseye hesap vermeden büyurması ise demokrasile asla bağdaşamaz. Çünkü demokrasi, devlet işini, halkın reyi ile onun adına ve onun nefine görülen bir hizmet addetmiş ve halkın murakabesi altına koymuştur. Binaenaleyh görülen iş hesabını mutlaka vermek icap eder.

Bu bedihî ve bedihî olduğu kadar değişmez hakikatler unutuldu, yoksa kıymetten düştüler mi ki, hürriyet ve demokrasi alemdarı olarak ortaya çıkanlar bize yeni Mabutlar sunıyorlar. Düşünmüyorlar mı ki, elle rindeki koz beyi ile, oba oba partiyi vurulur. Halbuki gaye hürriyet dâvasını kazanmaktır. Ve yine düşünmüyorlarmı ki, kozun beyi ile iktidar partisini mat edeceğim derken, yeni Mabutların ortaya çıkması demokrasi hareketlerini lâakal on sene geciktirebilir.

Hayır beyler! Biz artık hesabı bilmek istiyoruz. Artıklardır köleliğe, kulluk ettiğimiz artık yeter. Biz artık Mabutsuz, Şefsiz bir hükûmet ve idare istiyoruz. Geçmiş hizmetlerin mükâfatını bırakın tarih versin.

Bir İngiliz gazetesi seçimler hakkında ne diyor?

Londra, 20 (A.A.) — Times gazetesinin diplomatik muharriri, yazarınkı Türk seçimlerinden ve Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün içinde Boğazların emniyeti işinin milletler arası bir mesele olacağına telmihte bulunduğu son seçim nutkundan bahseden bir yazısında diyor ki:

Boğazların istikbali Türkiye için hayati bir ehemmiyeti haiz, Türkiye'nin ordusu hâlâ silâh altındadır ve bütçesi olağanüstü bir yüke tahammül etmektedir.

Montreux'de temsil edilmemiş bulunan Amerika Birleşik devletleri, boğazlar meselesine karşı faal ilgisini göstermiştir.

(Devamı 4 üncüde)

Uzun zamandanberi beklenen ve hazırlıkları yapılmış olan Millet vekili seçimi bugün yapılacaktır. Herhangi bir yanlışlık ve tereddüte mahal bırakmamak için seçimin resmi cereyan tarzını okuyucularımıza bir daha hatırlatıyoruz: Sabah saat 8 de sandık komisyonları, bülûmun siyasi parti temsilcilerinin huzurunda oy sandıklarını açıp muayene edecekler ve sandığın boş olduğuna dair zabıt tutulduktan ve bu zaptı komisyon âzaları imzaladıktan sonra, sandık kapağı mühürlenecektir. O andan itibaren başlayan seçim, akşam saat 12 a kadar devam edecektir. 10 da seçim sona erince, komisyon âzaları ve Partilerin temsilcileri toplanarak hep beraber sandığı açıp, oyları tasnif edeceklerdir. Tasnif bittikten sonra tutulan yeni bir zaptı beş kişilik sandık komisyonu imzalayacak ve ilçe seçim kurulunu, ilçe seçim kurulu da il merkezine bildirecektir. Bütün ilçelerden seçim neticeleri geldikten sonra, il merkezi umumi neticeyi ilân edecektir.

Vatandaşlar oylarını kullanırlarken, hiçbir tazyik veya telkine maruz kalmamalıdır. Bu itibarla herkes istediği şahıs veya parti lehine serbestçe oyunu kullanabilir. Rey pusuluları düz bir kâğıttan imtihan edilecek ve yazıldıktan sonra bunun üzerine mühür veya herhangi bir işaret konulmayacaktır. Aksi taktirde o oy imha edilir.

Vilâyetteki çalışma

İki aydanberi büyük bir faaliyetle çalışan vilâyet seçim bürosu hazırlıklarını bitirmiştir.

Halk partisinin kuvvetli namzet ekipleri bu gece sabaha kadar çalışacaklardır.

Oyunu kullanacak vatandaşlar beraberlerinde hüviyetlerini bilirtecek birer vesika bulunduracaklardır.

Dün adaylık için seçim bürosuna son olarak müracaat edenler şunlardır:

Serbes meslek erbabı Seyfi Arcan, muharrir Nezihi Muhittin, muharrir Ahmet Esat Benim, Vakıt gazetesi sahibi Hakkı Tarık Us fa liberal demokrat partisi namzedi millet vekili adayı olarak gösterilmiştir.

Fuat Ağralı, Behçet Kemal Çağlar ve Re p Peker olarak gösterdiği fakat seçim k ayıtlarına pek az görülen 3 kişi:

Vali Lütfi Kırdar şehrimizdeki seçim faaliyeti hakkında bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur.

«Türkiye Büyük Millet Meclisince seçimin yenilenmesine karar verildiği gündenberi tamamen kanun hükümlerine uygun olarak başlanıp bitirilen hazırlıklarda vazife almış olan devlet memurları tam bir bitaraflık ve dürüstlük ile hareket etmislerdir. Yarınki seçim gününde de devlet bulunanların aynı dürüstlük ve tamamen kanuna hâkim olacak şekilde iş görecektirler. Seçim günü gelmiştir. Yazılacaklar yazılmış ve söylenecekler söylenmiştir.

Artık vatandaşları selâmetle

(Devamı 2 incide)

Nuri Demirağ Doğurmıyan kadınları doğurtacak

M. K. Partisinin lideri Nuri Demirağ bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

— Partimiz iktidarı ele aldığı taktirde bütün muhalif partilerin gelişmesine imkân vereceğiz bu suretle kendimizi mürakabe ettirmiş olcaağız. Seçim esnasında vukua muhtemel her hadise karşısında parti mensuplarının sokaklarda hareket etmelerini ve herhangi bir gürültü ve patırdıya meydan vermemelerini bildirdim.

Demirağ ilâve ederek:

— Bazı kadınlar biçimleri bozulur diye doğurmuyor. Partimiz iktidarageçerse doğurmayan kadınlarla mücadele etmeği en esaslı mevzuu sayacaktır.

M. K. Partisi müstakil aday olarak Cihad Baban'ı desteklemeye karar verdi.

— gazeteler —

— Yürü ya kulum arkanda den varım...

Devlet Demir Yolları işçileri bugün tatil yapmıyor

Devlet Demir Yolu işçilerine H. P. bir propagında beyanamesi dağıtmıştır. Diğer taraftan Demir yolu işçilerinin pazar tatili kaldırılmıştır. Buna sebeb işçilerin toplu bir halde Halk partisine rey vermelerini temin etmektir.

Sosyalist partisi Samsun şubesi

Türkiye Sosyalist partisi Samsun müteşebbis vilâyeti icra komitesi başkanlığına doktor Ya kup seçilmiştir. Başkana ve arkadaşlarına başarılar dileriz.

Cevdet Kerim İncedayı

Geçen gün Balat'ta İncedayı, hiç te ince olmayan şöyle bir coşkunluk yapmış:

«Halk partisi pazar günü seçimi kazanmadığı taktirde Rus orduları derhal Türkiyeyi işgal edecektir.»

Demek ki, Rus ordular H. P. sine rey vermiyecek olanları cezalandırmak için İncedayı tarafından her ihtimale karşı davet edilmişti. Yunan hükümetinin Rüşdü Araz tutulunun ancak İngiliz kuvvetleri sayesinde mümkün olabildiğinden İncedayı herhalde ders almış görünüyor.

İSTAV

GERÇEK

ATOM ENERJİSİNİN KONTROLÜ

Vaşington, 20 (A.A.) — Mebusan meclisi atom enerjisinin kontrol edilmesi hakkındaki kanunu 70 muhalif oya karşı 263 oyla kabul etmiştir.

TRYGVIE LIEMOSKOVADA

Oslo, 20 (A.A.) — Birleşmiş milletler umumi sekreteri M. Trygvie lie bu sabah uçakla Moskova'ya gitmiştir.

AÇLIK GREVI

Haklarımı alamıyan Adanalı işçiler açlık grevine devam ediyor

Haklarımız verilinciye kadar aç kalacağız

Kapıyı orta boylu, şakakları hafifçe kır düşmüş ve gözleri çukurlarına batmış mavi pantolonlu bir adam açtı.

— Açlık grevi ilân eden zat burada mı? diye sordum.

Beni tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra zayıflığı içinde bile sezilen alaylı bir sesle,

— Evet, dedi, o zat benim; ve gülmiye çalışarak :

Kapının dışından çekilerek yol verdi. Pencereci sokağa bakan bauk tavanlı bir odaya girdik. Karısı olduğu anlaşılan orta yaşlı bir kadına bir işaretle dışarı çıkmasını anlattı. Kadın bir benim bir de onun yüzüne bakıktan sonra etekleri dibinde ayrılmayan çocuklarıyla yavaş yavaş dışarı çıktı.

Bir hasta yanındayımışım gibi yavaşça,

— Anlat, dedim, nasıl oldu?

— Oldu işte, dedi.

Yine uzun bir sessizlik oldu. Anlatmıyacak zannederken birdenbire başladı:

— Adım İsmail Sertelidir. Osmaniye kazası civarında müftüoğulları Rifkı ve Abidin Bağlamışlıların çiftliğinde makinistim. Bilfiil patozda çalıştacak ve 1000 lira ile 40 gülek (1280 kilo) buğday alacaktım. İş götü, ziyde, bilinceye kadar çalıştacak tum. 51 gündür çalışıyordum. Işin hasat işlerini de yapmış bulunuyorum ki bununla karşılığı olarak 300 lira kadar birşey almam kaçeder. Bütün bunlara karşılık için diye kadar avansa olarak aldığım para 182 liradır. Ağa sudan bir sebep bahane ederek bana ve beraber çalıştığımız işçi arkadaşım İzmirli Kadri Dörtçocuklu, ya yol yerdi. Hesabımızı istediğimiz zaman güldü, bizimle alay etti ve istediğimiz yere başvurabileceğimizi söyledi. Böyle birşeye ihtimal vermediğim için şaşırmıştım. Bu durum karşısında çiftliğe en yakın Değirmencoğlu nahiyesine gidip nahiye müdürünü ve ve candarma komutanına vâziyeti anlattım. Bunun şahsi bir iş olduğunu ve Osmaniyeye gitmemi söylediler. Osmaniyeye giderek kaymakamı, müddeiumumiyi, suih hakimini, emniyet müdürünü ve kazanın ileri gelenlerini bularak vaziyeti anlattım. Bu şahısların hususi tavsiyeleri bir netice vermeyince hukuk mahkemesine müracaatla dâvâ açma, mi, kendilerinin elinden birşey gelmiyeceğini söyledıler. Halbuki benim mahkemeye müracaat edip dâvâ açarak neticeyi bekliyecek kadar değil, çoluk çocuğumla bir gün bile geçinecek param yoktu. Tabii arkadaşım Kadri de aynı durumda idi.

İş esnasında yemlik olarak verilen 3,5 gülek buğday civarı çiftliklerde kaynattırmış ve bulgur olarak çekilmesi için Osmaniyede birine emaneten bırak, mıştım. Almak üzere gittiğim zamanı buğday çekilmiş, hazır olduğu halde vermediler. Ağa onlara da tesir etmişti. Bu adam bizi açlıktan öldürmek mı istiyordu. Namusuyla çalışan bir işçi bu durumda mı bırakılır?

— Peki işe başlarken bir mukavele yapmadınız mı? Elinizde böyle bir vesika yok mu? diye sordum.

Yine o hazin tavrıyla gülümseyerek cevap çalışarak.

— Ne gezer beyim, dedi, mukavele istiyen bir işçi iş bile bulamaz. Onun için böyle bir vesiki, kaya sahip değiliz. Fakat bu bizim hakkımızı aramamıza mani olamaz. Biz sadaka istemiyoruz, dıktığımız ahnterinin ücretini istiyoruz. Fakat bunu bize kim, nasıl verecek? Bu durum karşısında hükümet ve Türk efkârı nezdinde protesto makamında ben ve İzmirli arkadaşım Kadri Dörtçocuklu açlık grevi yapmağa karar verdik. Gıeve fülen temmuzun 12 sinde başlamış bu lunuyoruz. Bunu ancak dün (15.7.46) Demokrat gazetesi vasıtasıyla ilân etmek istedik. Fakat muhalif olduklarını halkın hakkını aradıklarını bağıra bağıra ilân eden bu adamlar beyannamemizi neşretmek istemediler. Ayrı ayrı birçok gazetelere görderdim. Elbet biri neşredecektir. Bugün tekrar Osmaniyeye, arkadaşımın yanına döneceğim. Orada, İstanbul otelinde greve devam edeceğiz. Bugün tam dört gündür birşey yemedik. Hakkımız teslim edilinceye kadar greve devam etmiye karar vermiş bulunuyoruz. Şunu da yazınız ki hakkımız teslim edilmedikçe birşey yemiyeceğiz ve ölünceye kadar direneceğiz.

Heyecan ve dört gündük açlığın neticesi bu kadar uzun bir konuşma kendisini yormuştu. Tekrarlı ederek,

— Elbet bir çaresine bakarlar dedim. Çukura batmış, parlak bakışlı gözlerini yüzüme dikerek, birçok şeyler sorar gibi, uzun uzun baktı.

Elini sıkarak ayrıldım. Kapının dışında karısı dört çocuğuyla beraber oturuyor, dalgın dalgın uzaklara bakıyordu. Kalbim bir mengeneyle sıkıştırılıyormuş gibiydi. Bu manzaraya daha fazla tahammül edemiyeceğimi anlıyarak kendimi dışarı attım. İsmaili parlak gözlerini hâlâ karşımda görür gibiydim. Bu adam bakkı teslim edilmedikçe hiç şüphesiz açlıktan kıvranarak ölecek fakat grevini bozmıyacaktır.

Okuduk, Düşündük ve...

Yerine ne koyalım?

H. Cahit Tanindeki makalesin de yine D. P. yi ele almış dıdık ve D. P. yi ele almış dıdık Meğer D. P. nin makaşdı diyor. Meğer D. P. nin makaşdı ve D. P. ni devirip Rusları memnun edecek bir hükümet kurmakmış:

«Cumhuriyet Halk Partisini devirmek hususunda Moskova radyosunun sarfettiği gayret ile Türkiye içinde Halk Partisi aleyhinde gösterilen yıkıcı mesai arasında sadece uzak bir benzerlik olduğu bir şey bulunmıyabilir. Yalnız, yanlışlıkla sarfettiğimiz sarfettiğimiz ve Halk Partisinin mağlûp olması Bolşevikleri çok bir galebe teşkil edecek ve Rusların yüzü gülecektir.»

Diye kıskırtıcı satırlar yazdıktan sonra, madem ki H. P. ne zarar vermiyecek bir muhalefet lâzımdı ve madem ki H. P. sı bunu temin etmiştir. Şu halde mesele tamamdır:

«Halk Partisinin bir kusuru vardır: Milletin kontrolü tam de ğildi. Şimdi bunu kabul ve tatbik edince, artık kendimizi karanlık bir meçhule atmak için hiç bir sebep kalmamıştır.»

AÇIK MEKTUP

Romanları makalelerinden ve makaleleri romanlarından dilber Ethem İzzet Benice yazdırı bir makalede bütün muhalefetin maksadı neymiş, anlatıyor.

«Hedefleri tekdir. Memlekette umumi bir kıskıtma yapmak, yirmi üç Cumhuriyet yılının milli saıklıkl, kurtuluş ve kurulu harbine küfrüledigi eser halde ne varsa hepsini yıkmak ve baltalamak, ikıdarı ele almak.»

Ve Türkiyeye muhalefetin vermek istediği çehreyi Benice şöyle anlatıyor:

«Moskoflarınki de daha başkası değildi: Muhalefet.. diye ortaya çıkan bütün partiferi tek serphede toplamak, aralarına kaparak ve en azgın, en şert, en kırıcı tahrik ve iftıralara başvurarak memleket halkını ikiye ayırmak, İrana ve Bulgaristana benzetme yıldızlayacağı bir gaf let hükümetini iktidara getirmek, Moskova ile bir takım tavizler kazanılışı anlaştırmak, sonra bu ayıf, hiç bir içtimai ve siyasi benliyeye dayanmıyan gafiet hükümetini sürüklıte devirmek, tecrıldıtsız, birbirine desteksiz, ortadusuz kalmış Türkiyeyi parçalamak ve Moskovaya bağlı bir kanadı kolu kesilmiş, Boğazlar, İstanbulu, Kars ve Ardahanı, Hatayı, Adanayı, Diyarbakırı ve doğusu şuna buna hediye edilmiş bir kızıl Cumhuriyet ülkesini tahakkuk ettirmek.»

Muhalefetin feci hale düşüreceği Türkiye değildir fakat Ethem İzzet gözlerinin kurduğu çiftlıktır. Yukarıki satırları yazabilmek için insanın sonsuz bir korku içinde olması icabeder.

Teknik üniversite satınalma komisyonundan

Üniversitemiz elektrik fakültesinde 8268 lira kesifli zayıf akım laboratuarı tadili İşi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. İlk teminat 620 lira olup ekslıme 5.8.946 tarihinde ve saat 11 de yapılacaktır. Fazla malûmat için rektörlüğe müracaat. (9681)

Valinin Seçim hakkında beyanatı

(Baştarafı 1 incide)

ve soğukkanlıkla oy vereb lmek için kendi düşüncelerine bırakmalıdır. Esasen milletvekili seçimi kanununun 36 ncı maddesi; valinin adıdığı gün seçimin düzenini her ne suretle olursa olsun bozabilecek veya seçimin tam bir serbestlikle yapılmasına tesir edebilecek mahiyette yazı ve sözle propaganda yapmayı yasak etmiştir.

Bu yasağa karşı gelenler hakkında takibat yapmak için gerek li inzibat tedbirleri alınmıştır.

Mahkumlar imin hesabına seçime sokuluyor

Bir ceza evinden aldığımız bir mektupta hükümlülerin listeye yazılmıştır. Bu listelerin H. P. lehine kullanılacağını yani hükümlülerin bu suretle seçime iştirak ettirileceği iddia olunmaktadır.

haber vereyim mi? Fakat ne lüzum var onu siz de biliyordunuz.

Bir İngiliz gazetesi seçimler hakkında ne diyor

(Baştarafı 1 incide)

Amerikanın bu bahisteki yeni teklifleri söyle hülâsa edilebilir: Boğazlar, her zaman bütün milletlerin ticaret gemilerine açık olacaktır. Boğazlar, Karadenize sahil devletlerin harp gemilerine de her zaman açık bulunacaktır. Karadenize sahil olmayan devletlere gelince, boğazlar, bunların harp gemilerine ancak muayyen bir tonilâtoya kadar açık olacaktır. Yalnız Karadenize sahil olmayan devletlerin müsaadesi ile hareket olunursa ve yahut gemiler Birleşmiş milletler adına faaliyette bulunurlarsa, o zaman yi ne serbestçe geçebilecekledir. Amerika Birleşik devletleri, mukavelenamede japonyanın yerini alacaktır.

Amerika'nın bu ilk teklifi, teknik bakımdan, mukavelenamenin tâdili için âkidlerden birisi tarafından yapılmış bir teklif değildi.

Türkler, Amerika'nın gösterdiği ilgiyi iyi karşılamakla beraber, İngiliz ve Rus görüşünü öğrenmek için zaman istemişlerdir.

Ondeş gün sonra İngiliz büyük elçisi tâdil hakkında Londra hükümetinin durumunu bildiren bir muhtıra tevdi etmiştir. Bu muhtırada, eğer başka bir âkid devlet tâdil isterse İngilterenin tâdile müzaheret edeceği, fakat bu meselenin acele mahiyetli telâkkı olunmadığı bildirilmekte idi. İngiliz görkşü, o zamandanberi değişmişe benzemektedir.

Montreux mukavelenamesi bahsinde Rusyanın durumuna gelince, bu hususta farazıyelerden başka bir şey söylemek güçtür. Potsdam'da, İngiliz, Amerikan ve Rus hükümetlerinin ayrı ayrı ve doğrudan doğruya Türk hükümeti ile boğazlar meselesini bahis mevzuu etmelerine karar verilmiştir. Fakat filiyatta yalnız Amerikan hükümeti bunu yapmıştır. Muhtemeldir ki, Sovyet hükümeti, geçen haziranda verdiği notada Türkiye ile yeni dost luk muahedesi yapılırsa bildirilken bu rolünü yapmış olduğu fikrinddir. Bu nota, fıhakika Türkiyerle başbaşa yalnızca müzakere ler derpiş etmekte idi. Türkiye, Litvinov'un imzaladığı Montreux mukavelenamesinde kabul olunan çok tarafı görüşler usulünü tercih etmektedir.

Tadil hakkında resmi bir tasleb bulunmak için ise 3 hatta kalmış bulunmaktadır.

İngiliz - Rus İşbirliği

Londra, 20 (A.A.) — Moskovaya gidecek olan işçi partisi heyetinden bahseden işçi partisi organı Daily Herald, başlıca şunları yazmaktadır:

Bu heyetin yalnız İngiliz bakımından değil ve fakat bütün dünya bakımından büyük bir ehemmiyeti vardır. İkinci Cihan harbi Ruslarla İngilizlerin işbirliği yapmaları mümkün olduğunu ispat etmiştir. Fakat şimdi a çıkca anlaşıyor ki bu harpte yapılan tecrübeler dahi eskiden de bu iki memleketi ayıran şüpheleri bertaraf etmeğe muvaffak olmamıştır. Devamlı olarak anlaşma istenirse daha bir çok şeylerin yapılmasına ihtiyaç mevcud bulunmaktadır.

Dünyada grevler

Torino'da genel bir grev kararı

Roma, 20 (A.A.) — Çalışma şartlarının iyileştirileceğini vaadeden yeni hükümetin programındeki tekliflere rağmen İtalyan işçilerinin arasındaki endişe artmaktadır. Torino'da genel bir grev yapılması kararlaşmıştır. Bu grev bütün genel hizmet müesseselerine yayılmak üzere bulunmaktadır.

BİR SAATLIK GREV

Roma, 20 (A.A.) — Dörtler konferansının Trieste bakımından kararını protesto maksadile bir saat devam etmek üzere yapılan grevin başladığı cmayar dıdüklerinin seslerile haka bildirilmiştir.

TRUMAN İŞÇİLERIN TARAFI, UMUMI GREVDEN İLERI GELMIYORMUŞ

Londra, 20 (A.A.) — Dünya işçi sendikaları federasyonu sekreteri M. Saillat'ın Tahrana gelmesi münasebetile işçi sendikaları tarafından büyük mitinger tertip edilmiştir.

NI TUTUYORMUŞ!

Londra, 20 (A.A.) — Vaşington'dakı İngiliz muhabirlerinin bıldırıdıklerine göre, başkan Truman dün kabine üyelerinin, fiat yükselmesine karşı koymak için gündeklılerin artırılmasını talep eden sendika tekliflerini incelemiştir. Truman işçilerin tarafını tuttuğunu fakat fiat kontrolü meselesinde girilmiş olan çıkmazdan kurtulıncaya kadar hiç bir tedbire başvurmayı düşünmediğini beyan etmiştir.

SENDIKALARIN MITINGI

Tahran, 20 (A.A.) — Dünya işçi sendikaları federasyonu sekreteri M. Saillat'ın Tahrana gelmesi münasebetile işçi sendikaları tarafından büyük mitinger tertip edilmiştir.

Şakacı

Mikado konuşt

Aziz NESİ

Ey güneşin oğlu, ey deniz
rin, göklerin oğlu ve e
y değişmez, ey kı
ey yerinden oynamaz,
çivisi ve ey yüzbin kere, mil
kere milyon, ucu mertek
varan kazık tanrı!

Ey milyonlara el etmek öpr
ğü, ey milyonların başını
eğmeği, ve ey milyonlara
etmeği öğreten Allah! Ösün
secde ederim ve üç defa, üç
defa:

«Lâilâhe illâ Mikado!»

Sana insan güzleri bakam
dı, geçtiğin yerde başlar eğı
ağaçlar eğilir, dağlar taşlar e
lir ve hergey eğilirdi.

Ey milyonlara açlığı öğrete
ğe doğup, aç yaşayıp, aç ölme
öğreten ve... ve hamdülisena
duyı ve kemik ellerle alkışı
reten dehâ!..

Ne oldu Mikadom sana?
Güneşlerin oğlu, ve ey insand
başka herşeyin oğlu ve ey ade
oğullarını sihirli kudretile ta
toprağa çeviren sözüm sana A
lah... Zatın akdes, milyonla
sümme kâşâ insan, kâşâ huzu
dan insan!..

Tabancalı şeytanlara her ye
de hazır ve nazır Mikadom! T
bancalı şeytanlarına, kanımı
canımız, malımız helâl.

Konuştun Mikadom, duydu
sesini. Meğer sen de insanmı
san, senin de dudakların, seni
de gözlerin, burnun, kulağın va
mıştı. İnanılmaz şey! Sen de i
san mıydın Mikado?

Gel, gıt insanların arasına
kularının arasına karış. Dokun
sunlar burnuna, kulağına. Bur
nun, kulağın, ellerin, kendileri
ninki gibi mi? İnsanlar gibi şu
run, burun var mı? Dokunan
lar, değsinler sana. Gel, aç mah
lûklarının arasına Mikadom, öp
sünler, sevsinler, yesinler sen
açlık Mikadom!

Kemik dizler yerde iskelet kol
lar açık, insan tahtaları meydan
da saltanatının uğruna sefil ve
aç insanlar seni bekliyorlar.

Süleymana kalmıyan dünya,
Mikadoya kaldı, in gökklerdeki
tahtından, in güneşin üstünde,
in bulutlardan: insanları seni bek
liyor, yesinler seni!

Lâilâhe illâ Mikado!

Emekçi köylü partisinin protestosu

Türkiye Sosyalist Emekçi ve köylü partisi, seçimlere girip bey ayaz bloğ kaşlı atmak şartile iştirak kararı vermiş ve seçim propagandasına gösterir afişlerini duvarlara asmıştı. Zabıtaca afişler yırtdırılmış ve partı mensupları nezaret altına alınmıştı. Düşünezaret altına alınıcıkar serbest bırakılmıştır. Parti, bu suretle «Seçim Kampanyasından uzaklaştırılmak» istendiği iddiasile bu hareketi protesto etmiştir.

Seçimin ticaret hayatına tesiri

Seçim dolayısı ile ticaret hayatında son derece bir durgunluk olmuştur. Hatta bir çok tacirler gümrüğe gelmiş bulunan mallarını dahi çıkartmamışlar seçim sonunu beklemeğe karar vermişlerdir. Diğer taraftan da, bili ticaret hayatında hafif kıpırdanma olmuş ve faaliyetlerini tatil etmiş olan bazı mensucat ve trikotaj fabrikaları yeniden işe başlamıştır.

Sahib ve N. Müdürü:
Esat Âdil Müstecabi
Basıldığı yer: Stad Matbaası